

NG Nordic Finland Oy

Lausunto 03.07.2026

Asia: VN/12570/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

33 § Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu

Kannatamme esitettyjä muutoksia. Jätelain 33 § kunnan toissijaisesta palvelusta tarkoitettiin sovellettavaksi vain selkeissä markkinapuutetilanteissa. Ympäristövaliokunnan mietinnön mukaan säännöksen tarkoituksena on rajata pykälässä tarkoitettu kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu vain sellaisiin tilanteisiin, joissa yksityistä palvelutarjontaa ei ole tietyllä alueella saatavilla lainkaan tai jos tarjolla olevan yksityisen palvelun hinta on jätteen haltijalle kohtuuton. Kysymys olisi siten poikkeusluonteisista tilanteista. Käytännössä tsv-palvelun kriteerit ovat muodostuneet väljiksi eikä se siten ole rajautunut yksinomaan selkeisiin markkinapuutetilanteisiin tai tilanteisiin, joissa dokumentoidulla ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi TSV-palvelu on välttämätön.

NG Nordic pitää hallituksen esityksessä esitettyjä tarkennuksia jätelain 33 §:n 2 momenttiin perusteltuina ja erittäin tarpeellisina. TSV:n käyttö tulee rajata yksiselitteisesti vain tilanteisiin, joissa markkinapuutteen olemassaolo on läpinäkyvästi todennettavissa.

NG Nordic kannattaa 33 §:n 4 momentissa esitettyä raportointivelvollisuuden täsmentämistä, sillä se lisää merkittävästi toissijaisen jätehuoltopalvelun läpinäkyvyyttä.

36 § Kunnan järjestämä jätteenkuljetus

Kannatamme esitettyä lakimuutosta.

44 § Kirjanpito jätehuoltopalvelusta ja kuljettajan tiedonantovelvollisuus

Kannatamme esitettyä muutosta. NG Nordic katsoo, että esitetty muutos helpottaa sidosyksikkösäännösten seuraamista, kun markkinaehtoisesta toiminnasta vaaditaan palveluiden liikevaihdon ja taloudellisen tuloksen erillinen laskelma, varsinkin, kun kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu sijoittuu markkinaperusteisen myynnin ja kunnan julkisen tehtävän välimaastoon.

KKV:n aiemmin toteuttamissa selvityksissä on todettu, että tsv-palveluiden raportointikäytäntöihin liittyy merkittäviä epäkohtia ja että osassa tsv-palveluna tarjotuista palveluista on todennäköisesti kyse markkinaehtoisesta toiminnasta. Koska tsv-palveluiden raportointikäytännöt vaihtelevat yhtiökohtaisesti, liittyy myös toiminnan laajuudesta varmistumiseen merkittäviä haasteita. NG Nordic katsoo, että KKV:n esille nostamien raportointikäytänteiden epäkohdat paranevat lakimuutoksella.

78 § Kunnan jätemaksu

Kannatamme, että pykälän 3 momenttiin lisätään vaatimus siitä, että kunnan toissijaisesta jätehuoltopalvelusta perittävän jätemaksun tulee sisältää kohtuullinen tuotto toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Ilman kohtuullista tuottovaatimusta voi syntyä riski siitä, että tsv toimintaa tuetaan välillisesti muusta toiminnasta tai jätemaksuista, mikä vääristää kilpailua ja heikentää markkinaehtoisten palvelujen asemaa.

Kannatamme lisäksi, että pykälän 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että jätemaksuilla kerätty tuotto on käytettävä vain jätehuoltopalveluiden ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

124 § Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

Kannatamme uutta 3 momenttia, jonka mukaan TSV-menettelyn valvontaa tehostettaisiin lisäämällä TSV-palvelun valvonta jätelain 124 §:ssä toiminnaksi, jota harjoittavat laitokset ja yritykset valvontaviranomaisen olisi tarkastettava määräajoin.

145 a § Sidos- ja hankintayksiköitä koskevat erityiset säännökset

NG Nordic kannattaa esitettyä sidosyksiköiden ulosmyyntirajan alentamista viiteen prosenttiin. Lakimuutos kannustaa tehokkaampaan kilpailuun ja yksityisten investointien kasvuun, innovaatioihin sekä vähentää julkisen sektorin riskiä laajentua perusteettomasti markkinoille.

Samalla esitämme, että jätelakiin sisällytetään hankintalain mukainen euromääräinen enimmäisraja, eli 500 000 euron ulosmyyntikatto. Nykytilanteessa kunnallisten yhtiöiden laaja ulosmyynti on johtanut siihen, että julkiset toimijat voivat laajentaa liiketoimintaansa markkinoille, mikä heikentää yksityisten yritysten toimintamahdollisuuksia. 5 %:n ja 500 000 €:n raja ohjaisi sidosyksiköt keskittymään lakisääteisiin tehtäviinsä ja hyödyntämään markkinoita aina kun mahdollista.

Lisäksi myös varsinaisen jätealan in-house-yhtiöiden suojista käsin harjoitettava tytäryhtiötoiminta voi sekin muodostua toimivien markkinoiden esteeksi. Tytäryhtiöt antavat mahdollisuuden kiertää hankintalaissa ja jätelaissa asetettuja sidosyksikkönä toimivan yhtiön ulosmyyntirajoja.

Suomen jätelaissa on järjestelmä, jossa kunnalliset jäteyhtiöt ovat käytännössä muodostuneet merkittäväksi kuntien yhteistyön muodoksi, ja samoin jätelaissa kunnallisten jäteyhtiöiden toiminta on kokonaisuutena arvioitu julkiseksi hallintotehtäväksi. Saman aikaisesti kuntakonsernissa on puhtaasti markkinaperusteisesti toimivia energia- ja muita yhtiöitä, paikallista infrastruktuuria ylläpitäviä yhtiöitä sekä markkinapuutetilanteissa ja muissa yleistä etua palvelevissa tarkoituksissa toimivia yhtiöitä. Asetelmassa syntyy rakenteellisia jännitteitä, jos viranomaistehtäviä, yleistä etua palvelevia palvelutehtäviä, aidossa markkinapuutetilanteessa sovellettavia toissijaisen palvelun velvoitteita ja markkinaehtoista liiketoimintaa ei pidetä kuntakonsernissa selkeästi erillään. Rakenteelliset jännitteet tulevat erityisesti esille kuntakonserniin kuuluvien jäte- ja energiayhtiöiden laajentaessa toimintaansa markkinoille.

Voimaantulosäännös

NG Nordic katsoo, kahden vuoden siirtymäaika on riittävä esitettyjen muutosten toimeenpanon kannalta.

Huomiot ehdotusten pääasiallisten vaikutusten tarkastelusta

-

Huomiot muita toteuttamisvaihtoehtoja koskevasta tarkastelusta

-

Huomiot suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä koskevasta jaksosta

-

Muuta huomioitavaa

-

Koivisto Janne
NG Nordic Finland Oy